

Programm "Pühakodade säilitamine ja areng 2014-2018"

Taotlemine

Sille Sombri
Programmi "Pühakodade säilitamine ja areng" koordinaator
13.04.2016 teabepäev Tartus

Riiklik programm "Pühakodade säilitamine ja areng" kutsuti ellu 2003. aastal, eesmärgiga tagada pühakodade kui Eesti kultuuriloolise ja kunstiajaloolise pärandi olulise osa säilimine

Katusekimmide panek

2013. aastal uuendas kultuuriminister oma käskkirjaga programmi alused perioodiks 2014-2018

Programm "Pühakodade säilitamine ja areng 2014-2018"

- Programmi eesmärk on pakkuda riigipoolset tuge pühakodade ja neis peituvate kultuuriväärtuste säilitamiseks.
- Programm on suunatud kõigi konfessioonide kõikidele pühakodadele sõltumata sellest, kas nad on tunnistatuks kultuurimälestiseks või mitte.
- Programmi objektiks on hooned, kus toimuvad jumalateenistused (kirikud, suuremad kabelid, palvelad /palvemajad, tsässonad jne); toetust ei saa taotleda kirikukompleksi kõrvalhoonetele (pastoraadid, surnuaia kabelid, leeri- ja koolimajad jne)

Programmi eesmärkide elluviimist koordineerib **juhtnõukogu**, kuhu kuuluvad:

- Siim Raie – Muinsuskaitseameti peadirektor (juhtnõukogu esimees)
- Kaur Altoa – sakraalarhitektuuri ekspert
- Ilmo Au – Siseministeeriumi esindaja
- Martti Kalvik – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja
- Tiit Kirss – Eesti Linnade Liidu esindaja
- Ruudi Leinus – Eesti Kirikute Nõukogu esindaja
- Tiit Salumäe – EELK konfessiooni esindaja
- Märtn Mõllerand – Eesti Maaomavalitsuste Liidu esindaja
- Tarmo Mutso – EAS-i esindaja (turismi ekspert)
- Anneli Randla – sakraalarhitektuuri ekspert
- Kaido Renn – MPEÕK konfessiooni esindaja
- Tarvi Sits – Kultuuriministeeriumi esindaja
- Kaire Tooming – sakraalarhitektuuri ekspert
- Martin Toon – EAÕK konfessiooni esindaja
- Marika Tuusis – Rahandusministeeriumi esindaja

Programmi tööd korraldab Muinsuskaitseamet.

Programmi kolm **valdkonda**:

- I valdkond – kultuuriväärtuslike pühakodade ja nende sisustuse säilimine. Eesmärgiks on hoonete ja sisustuselementide säilimine, sisekliima parandamine ja turvalisuse suurendamine.
- II valdkond – pühakodade jätkusuutlik kasutamine. Eesmärgiks on kirikute tutvustamine ja väärtustamine (nii ühiskonnas kui ka kogukonnas). Laiendada sobilikke tegevusi, mis toeksid rohkem inimesi kirikutesse ja ühtlasi aitaksid leida vahendeid hoone ülalpidamiseks (partnerite ja huvigruppide kaasamine kirikute säilimise tagamiseks). Leida lahendusi kasutuseta või vähese kasutusega pühakodadele, püüdes neid kasutusse tagasi tuua.
- III valdkond – teadus- ja arendustegevus. Eesmärgiks on tagada valdkonnale vajalike uuringute läbiviimine ja nende tulemuste kättesaadavus digitaalsete andmebaaside ja trükiste näol, samuti programm tulemuste avaldamine ja populariseerimine

Toetuse **TAOTLEJAD**:

- I valdkond
 - Eestis registreeritud kogudused jt pühakodade omanikud ja/või valdajad ning nende volitatud esindajad
- II valdkond
 - Eestis registreeritud kogudused jt pühakodade omanikud ja/või valdajad ning nende volitatud esindajad;
 - Kohalikud omavalitsused ja nende allasutused;
 - Äri- ja mittetulundusühingud;
 - Avalik-õiguslikud juriidilised isikud;
 - Sihtasutused;
 - Füüsilisest isikust ettevõtjad

Taotleja peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) taotleja suhtes ei ole alustatud likvideerimismenetlust ega tehtud pankrotiotsust;
- 2) taotlejal on tegevuste elluviimiseks vajalikud vahendid;
- 3) taotlejale ei ole varem sama kulu hüvitamiseks riigieelarve, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest raha eraldatud;
- 4) tegevustele või projekti üksikutele tegevustele samal ajal mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest toetuse taotlemise korral peab taotleja esitama sellekohase teabe;
- 5) taotleja ei või olla maksuvõlglane, välja arvatud juhul, kui maksuvõlg on ajatatud ning maksed tasutud ajakava kohaselt;
- 6) taotleja ei tohi olla Muinsuskaitseameti suhtes aruandevõlglane.

Toetust saab küsida alljärgnevatiks **tegevusteks**:

- pühakodade kui hoonete konserveerimine, restaureerimine, avariiremont ja hooldus (oluline eeldus on, et kavandatavate tööde puhul on olemas nõutav kehtiv projektdokumentatsioon);
 - sisustuse (erinevate elementide) konserveerimine ja restaureerimine;
 - valve- ja tulekaitsesignalisatsioonisüsteemide paigaldamine;
 - piksekaitsete paigaldamine / parandamine;
 - projektdokumentatsioonide koostamine
-
- kirikuturismi soodustamine; infostendide paigaldamine, trükiste ja digitaalväljaannete (nt „Teeliste kirikud“) väljaandmine; *fund-raising* jm kampaaniate korraldamine; õppepäevade, seminaride ja koolituste (haridusprogrammid) jms korraldamine; ürituste, näituste jms korraldamine; Eesti-sisesed ja rahvusvahelised koostööprojektid; halduskavade koostamine jne

Taotluse **esitamine**:

- Pühakodade programmist toetuse saamiseks tuleb esitada Muinsuskaitseametile vastaval taotlusvormil taotlus koos kohustuslike lisadega.
- Taotlust on võimalik esitada Kultuurimälestiste riikliku registri (register.muinas.ee) kaudu.
Taotluse võib esitada ka elektrooniliselt aadressile info@muinas.ee (NB! nii taotlus kui ka kõik lisad peavad olema ühes digikonteineris) või postiaadressile Uus 18, 10111 Tallinn.
- 2017. aastaks ootame taotlusi kuni 30. septembrini 2016.
- Erinevate valdkondade ja erinevate tegevuste taotlused tuleb esitada eraldi.

- Taotluse kohustuslikud lisadokumendid:**
- **Hinnapakkumised** (vähemalt 2 kehtivat hinnapakkumist; mälestiste puhul peavad üldjuhul olema tegevusloaga firmadelt)
 - **Halduskava** (kui toetuse taotlussumma ületab 10 000 euro piiri, tuleb lisaks esitada ka pühakoha halduskava). Mitmeaastase projekti puhul, kui taotlussumma kokku on üle 10 000 euro, siis tuleb halduskava esitada juba esimesel aastal. Projekti *"Sustainable Management of Historic Rural Churches"* raames on koostatud halduskava koostamise juhend ja nõ eeskujuliku näidisenä Põide kiriku halduskava.
 - **Investeeringukava** (projektdokumentatsioonide koostamise taotluste puhul on kohustuslik investeeringukava - dokument, millega taotleja kinnitab, et projekteeritavad tööd viiakse ellu 3 aasta jooksul pärast projektdokumentatsiooni valmimist). Taotleja peaks kavas kirjeldama oma tegevusi projekteeritavate tööde elluviimise tagamiseks (nt kas töödeks kavatakse toetust küsida PÜP-st jne).
 - **Juhul kui taotluse esitab omaniku või valdaja esindaja, siis tuleb lisada omaniku või valdaja volitus**
 - *Omal soovil ja võimalusel võib taotlusele lisada ka pilte (soovitavalt sellest (avarilisest) kohast/konstruksioonist, mille jaoks toetust soovitakse)*

Halduskava

Lihtne dokument, mille on üldjuhul kogudus ise koostanud oma vara haldamiseks (tegevuste kava nt järgneva viieks aastaks).

Halduskava koostamine juhend on kättesaadav Muinsuskaitseameti koduleheküljel – www.muinas.ee/puhakoda

Oluline on üritada vastata võimalikult paljudele küsimustele. Näiteks:

- Mida ja kuidas säilitada?
- Restaureerimistööde vajadus ja järjekord?
- Hooldustööde vajadus ja plaan?
- Mõelda, milliseid kuidas ja kust on võimalik leida vahendeid vajalike tööde elluviimiseks (nt Hooandja väiksemateks projektideks)?
- Mõelda, kuidas paremini pühakoda tutvustada jne

Reservist toetuse taotlemine

- Reserv on mõeldud ennekõike ettenägematute tööde ja tegevuste toetamiseks (nt tormikahjustused, ootamatud varingud vms avarii-situatsioonid)
- Reservist toetuse taotlemiseks tuleb esitada Muinsuskaitseametile taotlusvormil taotlus koos kohustuslike lisadega.
- Taotluse lisana tuleb esitada programmi juhtnõukogule suunatud kaaskiri, kus põhjendatakse reservist toetuse taotlemise vajadust.
- Reservi jaotuse otsustab programmi juhtnõukogu jooksvalt eelarveaasta jooksul.

Taotluste menetlemise protsess

Programmi I valdkonna taotluste hindamisel ja toetuste eraldamise otsustamisel on 3 etappi:

1. Taotlusi hindavad **maakonnainspektorid** (koostavad oma maakonna taotluste pingeread) ja **konfessioonide esindajad** (koostavad oma konfessiooni taotluste pingeread).
2. Taotlusi hindavad **Muinsuskaitseameti ekspertide komisjonid (2)**, arvestades muuhulgas ka maakonnainspektorite ja konfessioonide esindajate arvamusi. *Suurem komisjoni hindab hoonete restaureerimise, signaalsatsioonide ja piksekaitsete paigaldamise ja projektdokumentatsioonide koostamise taotlusi ning väiksem nõ sisustuse komisjon hindab pühakodade sisustuse restaureerimistaotlusi.*
3. Taotlusi hindab programmi **juhtnõukogu**. Juhtnõukogu vaatab läbi Muinsuskaitseameti komisjonide esitatud pingeread (ettepanekud) ning põhjendatud vajadusel teeb oma muutmissetpanekud.

Programmi teiste valdkondade taotlusi hindab juhtnõukogu.

Muinsuskaitseameti komisjonid ja juhtnõukogu lähtuvad taotluste hindamisel järgmistest **kriteeriumitest** (sisustuse restaureerimist puudutavate taotluste hindamisel lähtutakse ainult kriteeriumidest 1-5):

1. Vastavus programmi eesmärkidele. Toetuse sihtrühm ja toetatavad tegevused peavad vastama programmi valdkonnale.
2. Avariilsus. Restaureerimistöde taotluse juures võetakse arvesse tööde edasilükkamatut iseloomu (nt avariilised konstruktsioonid, mis ohustavad kogu hoone ja/või selles säilitatavate kunstivarade säilimist). Kavandatud tööde olulisus hoone säilimisel.
3. Alustatud tööde lõpetamine. Eeliskorras lõpetatakse programmi raames alustatud, kuid rahaliste vahendite vähesuse tõttu pooleli jäänud tööd.
4. Kultuuriväärtuslikkus. Arvestatakse taotluse objektiks oleva pühakoha kultuuriloolist ja arhitektuurilist väärtust, sh pühakojas säilitatavate kunstiväärtuste olulisust. Eelistatud on kultuurimälestised.
5. Kaasfinantseeringute ja koostööpartnerite (nt KOV, piirkondlikud kodanikuühendused ja ettevõtjad) olemasolu. Arvestatakse muudest allikatest taotletavate investeeringute omafinantseeringute tagamisega.
6. Jätkusuutlikkus. Arvestatakse taotluse objektiks oleva pühakoha kasutuspotentsiaali ja/või selle perspektiivi. Toetuste puhul alates 10 000 eurost peab taotleja esitama taotluse objektiks oleva pühakoha vähemalt 5 järgneva aasta halduskava.
7. Avatus. Taotleja peab taotluses kirjeldama, mismoodi kavatakse avaliku raha eest korrastatud kultuuriväärtusi avalikkusele eksponeerida ja tutvustada.
8. Eelarve realistlikkus, asjakohasus, kuluartiklite põhjendatus ning kaasfinantseerimise ja omaosaluse määr kogu taotluseelarvest. Sarnaste taotluste korral arvestatakse oma- ja/või kaasfinantseeringu olemasolu ja suurus.

Lelle EAOK. Tõnu Parmaksoni erakogust

Täna tähelepanu eest!

LISAINFO:

Sille Sombri
Programmi "Pühakodade säilitamine ja areng" koordinaator
Muinsuskaitseamet
Uus 18, 10111 Tallinn
Telefon 640 3068

E-post sille.sombri@muinas.ee
<http://www.muinas.ee/puhakoda>
